

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у листопаді 2019 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

7 листопада послы Чехії та Словаччини в нашій країні – Радек Матула та Марек Шафін – взяли участь у відкритті виставки «30 років Свободи: повернення до Європи», присвяченої революціям у Центрально-Східній Європі кінця 1980-х рр. Захід було організовано у Києві на Михайлівській площі Українським інститутом національної пам'яті.

Агентство ООН у справах біженців в Україні, маючи на меті привернути увагу громадськості до проблеми людей без громадянства, провело фотовиставку О. Чекменьова «Фото на паспорт». Експозицію можна було оглянути з 5 по 19 листопада в Музейно-виставковому центрі «Музей історії міста Києва».

За кордоном

Україна взяла участь у 40-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, яка 12–27 листопада відбулася в Парижі. Під час заходу українська делегація, зокрема, підняла питання масових і систематичних порушень прав і свобод на території тимчасово окупованого Росією Криму та руйнівних дій окупаційної влади для збереження історичних та культурних цінностей на півострові.

Звільнений політв'язень Кремля О. Сенцов зміг особисто отримати присуджені йому торік міжнародні нагороди. Зокрема 14 листопада у Лондоні українському режисеру вручили Міжнародну премію в галузі журналістських розслідувань та захисту прав людини ім. С. Магнітського, а 26 листопада у Страсбурзі – премію Європейського Парламенту ім. А. Сахарова «За свободу думки». Своєю чергою 30 листопада влада Парижа (Франція) надала О. Сенцову звання почесного громадянина міста.

19 листопада в Кракові (Польща) у дворі Палацу Великопольських у рамках міжнародного проекту «Шлях Королеви» відкрито пам'ятник Анні Київській – доньці Ярослава Мудрого та вихованці польської королеви Марії Добронеги. Скульптуру, яка є авторською реплікою встановленого у Києві пам'ятника К. Скритицького, було подаровано громаді Кракова Київською міською державною адміністрацією та ГО «Чотири Королеви». В урочистостях взяла участь офіційна київська делегація.

День пам'яті жертв голодоморів

В Україні

Указом Президента України від 22 листопада режисерка Агнешка Голланд (Польща), історик Енн Еплблом (США – Польща) та радниця Канцелярії Уряду Литовської Республіки Діана Варнайте були відзначені орденом княгині Ольги III ступеня за вагомий внесок у вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 рр. в Україні, а також подвижницьку діяльність, спрямовану на висвітлення правди про цей злочин радянського режиму. Своєю чергою голову Асоціації прибалтійських українців м. Клайпеда Л. Трегуба (Литва) нагороджено Хрестом Івана Мазеши.

З 5 листопада по 5 грудня у Дніпропетровському національному історичному музеї ім. Д. Яворницького діяла фотовиставка «Голоси з-за океану», створена Національним музеєм Голодомору-геноциду та Союзом українських організацій Австралії. Через фотографії та спогади, оформлені у вигляді листів, експозиція розповідає особисті історії про Голодомор 1932–1933 рр. двадцять одного очевидця з 10-ти областей України, які після 30-х рр. емігрували до Австралії.

За кордоном

По всьому світу вшанували пам'ять жертв Голодомору в Україні 1932–1933 рр. Зокрема про засудження цього злочину радянського режиму у своїх зверненнях заявили прем'єр-міністр Канади Джастін Трюдо, прем'єр-міністр Альберти Джейсон Кенні (Канада), речниця Державного департаменту США Морган Ортегус. Також 21 листопада у Парламенті Альберти (Канада) провели меморіальні заходи за участі спікера і депутатів Парламенту, міністрів Уряду Альберти, керівництва місцевих українських організацій. А 23 листопада у Вашингтоні (США) біля Меморіалу жертвам Голодомору-геноциду організували традиційну акцію «Свічка пам'яті», в якій взяли участь Тимчасово повірений у справах України в США А. Яневський, українські та американські політики та громадськість. 12 листопада у Відні в Архієпископському палаці за участі Надзвичайного та Повноважного Посла України в Австрії О. Щерби відбулося відкриття меморіальної дошки в пам'ять про допомогу архієпископа Віденського, кардинала Теодора Інніцера жертвам Голодомору 1932–1933 рр. в Україні. Автором пам'ятного знака став український архітектор Р. Бортник. Того ж дня Посольство України в Австрії організувало у Відні концерт-реквієм за участі Львівської державної академічної чоловічої хорової капели «Дударик» та солістки Віденської державної опери З. Кушплер. 22 листопада Посольство України у Швейцарії організувало у Берні концерт «Holodomor Memoriam Concert», на якому виступили заслужені артистки України О. Рапіта та Н. Дитюк і піаніст М. Драган. 26 листопада концерт-реквієм відбувся і в Стокгольмі у рамках III Фестивалю «Переосмислюючи Європу: Україна», організованого Посольством України у Швеції та Українським інститутом у цій країні. 23 листопада у центрі Дербі за підтримки міської влади та Союзу українців у Великій Британії було відкрито меморіальну дошку жертвам Голодомору в Україні. 13 листопада Надзвичайний і Повноважний Посол України в Угорщині Л. Непоп відкрила у Сегеді документальну виставку, присвячену тра-

гедії. Своєю чергою Надзвичайний і Повноважний Посол України в Бразилії Р. Троненко взяв участь у відкритті фотовиставки «Голодомор: Україна 1932–1933: Геноцид голодом», що 13–30 листопада пройшла у м. Бразилія. 27 листопада в Українському культурному товаристві «Просвіта» у Березатегі за участі Тимчасово повіреного у справах України в Аргентині М. Арістової пройшла виставка «Геноцид України 1932–1933 рр.». 21 листопада у Білостоку (Польща) завдяки співпраці українського Національного музею Голодомору-геноциду та польського Музею пам'яті Сибіру розпочала свою роботу документальна виставка «Советський Голодомор – геноцид в Україні. Нас вбивали, бо ми – українці». 5 листопада Посольство України в Молдові, Міжнародний незалежний університет Молдови «ULIM», громадська організація «Жіноча громада українок Молдови» та Асоціація української молоді Молдови «Злагода» провели у Кишиневі круглий стіл «Голодомор в Україні 1932–1933 років та організований голод у Молдовській РСР (1946–1947)». А 26 листопада Посольство України в Республіці Вірменія разом із Федерацією українців Вірменії «Україна» організувало в Єревані конференцію «Голодомор 1932–1933 років в Україні – геноцид українського народу». Мільйонні жертви штучного голоду в Україні також вшанували поминальними богослужіннями у церквах по всьому світу, зокрема 24 листопада у Стамбулі Вселенський Патріарх Варфоломій відслужив панахиду за померлими.

Креативні індустрії В Україні

14 і 15 листопада у Києві за ініціативи Міністерства культури, молоді і спорту України та підтримки європейських партнерів – Мережі національних інститутів культури Європейського Союзу (*EUNIC*), програм ЄС «Креативна Європа» в Україні, *Culture Bridges* та «Прямуємо разом» – відбувся III Міжнародний форум «Креативна Україна», який став платформою для політико-експертного обговорення з метою формування державної політики у сфері креативних індустрій. Темою цього річного заходу стала інтеграція інновацій у розвиток креативних індустрій. Форум відкрили міністр культури, молоді та спорту України В. Бородянський; голова Представництва ЄС в Україні Матті Маасікас; директор Французького Інституту в Україні та президент *EUNIC в Україні* Наталі Берас. Спікерами заходу виступили представники міжнародних культурних інституцій та знані експерти: член Консультативної Ради з креативної економіки ООН Джон Хокінз (Велика Британія); фахівець відділу аналізу торгівлі програми «Креативна економіка та індустрії» в *UNCTAD* (Конференція ООН з торгівлі та розвитку) Кароліна Кінтана (Чилі); директор Британської Ради в Україні Саймон Вільямс; директор програми «Американські простори» Посольства США в Україні Метью Андервуд; співробітник Посольства США в Україні з питань культури Браян Ферман; голова програми ЄС «Дім Європи» Крістіан Дімер (Німеччина); координатор Ірландсько-української бізнес-платформи Оксана Альбі (Ірландія); мистецтвознавець і критик Едо Дейкстерхьойс (Нідерланди); сервіс-дизайнерки Агнешка Глищинська та Катаржина Кончак (Польща). Учасники форуму, зокрема, обговорили позиції України в міжнародному культурно-економічному просторі креативних індустрій, а також шляхи інтеграції нашої країни в єдиний цифровий ринок ЄС у контексті пра-

ва інтелектуальної власності. За участі міжнародних експертів також пройшли секторальні воркшопи та бізнес-консультації.

За кордоном

3–5 листопада в Токіо у рамках Фестивалю культур коледжу *Bunka Fashion College* було представлено модну колекцію в українському стилі *Buvivian* (від поєднання англійських слів *brilliant* – «блискучий» та *vivid* – «барвистий»). Це переосмислення японськими студентами традиційних українських строїв крізь призму їхньої культури. А з 18 до 22 листопада на цій же локації експонувалася виставка традиційних костюмів з 16 регіонів України, наданих колекціонеркою О. Скрипкою. У рамках заходу також було організовано лекції та майстер-класи з вишивки, вибійки та мотанки. Обидва проекти реалізовано за підтримки Посольства України в Японії у співпраці з Мистецькою асоціацією «Японія – Україна» й об'єднанням українців у Японії «Краяни».

Дні культури в Україні

У нашій країні вперше відбулися Дні корейської культури. Вони розпочалися 5 листопада інформаційною виставкою, яка експонувалася у вестибюлі столичної станції метро «Майдан Незалежності» та дала можливість широкому загалу ознайомитися з культурним надбанням Кореї. А 10–12 листопада у Мистецькому центрі «Шоколадний будинок» було представлено насичену програму: виставку творів мистецтва, декоративних виробів, предметів побуту з традиційного корейського паперу ханджі; показ мод національних костюмів ханбок; майстерню ремесел та лекції про мистецтво Кореї. Подія відбулася завдяки Посольству Республіки Корея в Україні та *Intangible Heritage Promotion Center*.

З 25 жовтня по 9 листопада Посольство Німеччини в Україні всьоме провело «Тижні Німеччини в Україні», які охопили Київ, Львів, Луцьк, Ужгород, Чернівці, Одесу, Харків, Дніпро, Запоріжжя, Кривий Ріг, Вінницю, Олександрію Кіровоградської обл. та Маріуполь Донецької обл. Цьогорічна програма пройшла під гаслом 30-річчя падіння Берлінського муру та запропонувала низку різнопланових заходів: проєкт Гете-Інституту в Україні «Геніальні дилетанти: субкультура 1980-х років у Німеччині»; інсталяцію «У тіні муру»; дискусію «Музика, що руйнує стіни»; кінопокази, фотовиставки та ін.

За підтримки Посольства Японії в Україні з 1 листопада по 8 грудня у столичному артпросторі «Samskara» пройшов фестиваль японської культури «Загадкова Японія». У експозиції представлено бойові обладунки самураїв, унікальні кімоно, каліграфію на камінні та шкірі, малюнки сумінагаші, картини ошибана, скульптури нецке, ляльки кокеші тощо.

За кордоном

З 10 жовтня по 1 грудня на півдні Німеччини тривали Українські тижні у Баварії, започатковані торік Генеральним консульством України в Мюнхені разом із Державною канцелярією Баварії. Загалом під час форуму проведено 30 різнопланових заходів. Важливою складовою стали Дні українського кіно, організовані

Київським міжнародним кінофестивалем «Молодість» за підтримки Державного агентства України з питань кіно. До культурної програми також увійшли: концерт пам'яті В. Сліпака «Пісня, обірвана кулею» за участі С. Магери, З. Кушплер, Т. Конощенко та ін.; виступ гурту *Dakh Daughters*; різдвяний концерт «Пікардійської терції»; п'ята німецько-українська зустріч письменників у рамках проекту «Міст з паперу»; літературно-мистецький захід до 250-річчя І. Котляревського – «Енеїда у слові та фільмі», учасниками якого стали перекладачка поеми на німецьку мову І. Спіх та художник-постановник культового мультфільму Е. Кірич; X Міжнародна онлайн-конференція україністики «Діалог мов – Діалог культур. Україна з глобального погляду» тощо.

Своєю чергою 7–16 листопада у Польщі під гаслом «Україна, яку варто знати» відбувся IV Український тиждень у Гданську. Цьогорічну подію організувало Консульство України в Гданську у співпраці з Українським інститутом. Хедлайнером фестивалю виступило фрік-кабаре *Dakh Daughters*. Яскравим музичним заходом також став концерт української піаністки Н. Лебедевої «Джазові інтерпретації» на музику Ф. Шопена та поезію А. Міцкевича у Польській Балтійській філармонії. Театральну програму форуму презентували: театральномузичний перформанс за твором Д. Ленга «Страсті за дівчинкою з сірниками» від режисера Д. Костюмінського та київського ансамблю *Vocal ensemble «Alter Ratio»*; перформативно-пластична вистава за мотивами балету І. Стравінського «*Apollon musagete*» у виконанні харківського Театру «Нафта»; документальна вистава «Осінь на Плутоні» у постановці львівського незалежного театального проекту Сашка Брама. Крім того, у рамках Українського тижня відбулися кінопокази, зустрічі з письменницею І. Карпою та авторкою монографії про А. Шептицького – М. Новак, презентація мистецької інсталяції С. Савченка та ін.

30 жовтня – 3 листопада в Естонії проходили Дні української культури, які охопили Кохтла-Ярве, Сілламає, Нарву та Йихві. Центральною подією форуму стало відкриття в Кохтла-Ярве Українського музею, в якому представлено понад 1000 експонатів. У відкритті культурного осередку взяли участь представники Міністерства культури Естонії, українського посольства, місцевої влади, Конгресу українців Естонії, Інтеграційного фонду Естонії, Союзу українок Естонії та естонські друзі України. До святкових заходів долучилися також Ансамбль народної пісні та побутового танцю «Оксамит» із Запоріжжя та українські майстрині Н. Рибак (петриківський розпис) і В. Мелай (художня вишивка).

З 30 жовтня по 4 листопада було проведено Тиждень української культури в Киргизстані. Головною подією заходу став IV Республіканський фестиваль «Українська пісня і танець на землі Манаса», заснований до Дня української писемності та мови Українським товариством Киргизької Республіки «Берегиня» і Національно-культурним центром Міністерства культури Киргизстану. Цьогоріч фестиваль урочисто відкрили Надзвичайний і Повноважний Посол України в КР В. Жовтенко, голова Ради Асамблеї народу Киргизстану А. Еркебаєв, експерт відділу етнічної, релігійної політики та взаємодії з громадянським суспільством Апарату президента КР С. Тажиматов. На заході виступили Народний художній колектив України «Ансамбль танцю «Вітамінчики», Народний ансамбль танцю

Киргизької Республіки «Ала Тоо» та творчі колективи місцевої української громади.

Закордонне українство

В Україні

22–23 листопада у Києві відбувся *VIII Форум Global Ukrainians «Нові цифрові стратегії для стійкого розвитку українських громад»*, ініціатором та основним організатором якого є *Фундація Global Ukraine*, що об'єднує українців у понад 80-ти країнах. Партнерами цього річного форуму серед інших виступили: Міністерство культури, молоді та спорту України, Міністерство розвитку громад і територій України, Міністерство закордонних справ України і *Програма U-Lead з Європою* (фінансується ЄС та його країнами-членами Данією, Естонією, Німеччиною, Польщею та Швецією). Гостями заходу стали послы Румунії та Естонії в Україні – Крістіан Леон Цуркану і Каймо Кууск, депутат Національної асамблеї Тунісу Ясін Аярі, представники міжнародних організацій в Україні: Представництва ЄС в Україні, *Програми U-Lead з Європою*, ПРООН, *DOBRE*. Вони поділилися позитивними практиками залучення експатів до розвитку своїх країн. Під час форуму було анонсовано запуск мобільного додатку *Global Ukraine*, який має стати потужною комунікаційною платформою для прогресивних і дієвих лідерів української діаспори та забезпечити більш системну та ефективну промоцію України у світі.

Знаний бандурист і композитор зі США Юліан Китастих взяв участь у *III Фестивалі сучасної бандури Lviv Bandur Fest*, що 4–10 листопада пройшов у Львові.

За кордоном

У різних країнах світу українські дипломати, представники українських громад та іноземці, які вивчають українську, приєдналися до написання *XIX Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності*, який Українське радіо традиційно проводить 8 листопада напередодні Дня української писемності та мови. До масштабної акції долучилися у США, Бразилії, Португалії, Іспанії, Італії, Фінляндії, Латвії, Чехії, Чорногорії, Північній Македонії, Молдові, Туреччині, Лівані, Алжирі, Тунісі, Кенії та Малайзії. А 8–10 листопада з нагоди свята Союз українців Румунії провів у Бухаресті низку наукових та культурних заходів. Зокрема відбулася Міжнародна конференція «Українці Румунії – історія, сучасність та перспектива», яку відкрили Надзвичайний та Повноважний Посол України в Румунії О. Баньков, міністр культури та національної ідентичності Румунії Богдан Георгіу, державний секретар МЗС Румунії Віктор Мікула, державний секретар урядового Департаменту з міжетнічних відносин Еніке Каталін Лаціко, голова Союзу українців Румунії М.-М. Петрецький та ін. Під час заходу було презентовано видані цього річ СУР книги. У рамках святкування також було організовано концерт за участі українських хорових, вокально-інструментальних і танцювальних колективів з Румунії та України. Своєю чергою 14 листопада Міжнародний український культурно-освітній центр ім. Т. Шевченка втретє провів у Тбілісі (Грузія) конкурс читців української поезії, присвячений Дню української писемності та мови.

17 листопада в Українському інституті Америки в Нью-Йорку відбулася публічна наукова конференція «200-та річниця Пантелеймона Куліша (1819–2019)», організована Науковим товариством ім. Шевченка, Українською академією мистецтв і наук США та Українським науковим інститутом Гарвардського університету.

10 листопада в художньому музеї «Ризька Біржа» у рамках виставки картин І. Айвазовського відбувся літературно-мистецький вечір «Айвазовський та Україна». Захід проведено українськими діаспорними організаціями Риги за підтримки Посольства України в Латвії.

2 листопада Українське культурне товариство «Просвіта» в Аргентині організувало в Буенос-Айресі фотовиставку А. Дубчака «Лінія фронту. Рік 2018», яка висвітлює трагічні наслідки збройної агресії Росії проти України.

Мистецькі заходи в Україні

З 11 жовтня по 23 листопада у столиці тривала III Київська бієнале «Чорна хмара», організована Центром візуальної культури за підтримки Українського культурного фонду, Гете-Інституту в Україні (Німеччина), *ERSTE Foundation* (Австрія), Фонду принца Клауса (Нідерланди), проекту *i-Portunus* від Програми ЄС «Креативна Європа» та міжнародної організації *Foundation for Arts Initiatives*. Цьогорічна бієнале представила низку мистецьких проєктів та освітніх подій, які стали спробою переосмислення трансформації, що відбулися у Східній Європі впродовж останніх трьох десятиліть. Зокрема виставка «Чорна хмара» об'єднала роботи художників з України, Німеччини, Великої Британії, Індії, Канади та Росії, які працюють із темами масових комунікацій, штучного інтелекту, екології та Чорнобильської катастрофи. У мистецькій програмі бієнале також взяли участь електроакустичний джазовий дует *INFLUUT* (Швейцарія) і театральний колектив *Studio Lajf* (Чехія – Словаччина). Освітній блок представили лекції Женев'єви Фресс, Ізабель Альфонсі (Франція), Філіппа Тера (Австрія), Абделазіза Талеба (Марокко) та ін. Цього року Київська бієнале стала частиною новоствореного Альянсу східноєвропейських бієнале сучасного мистецтва, до якого увійшли також Бієнале *Matter of Art* у Празі (Чехія), *Biennale Warszawa* (Польща) та *OFF-Biennale* в Будапешті (Угорщина).

28 листопада Посольство Чеської Республіки в Україні, Чеський центр у Києві та Видавничий дім «Комора» організували у Національній музичній академії України ім. П. Чайковського музично-літературну імпрезу «Ілля Гурнік: знайомство, затримане на півстоліття». У програмі – 6 джазових п'єс і 6 оповідань чеського піаніста, композитора й письменника. Також під час події було представлено перевидання книги І. Гурніка «Ієрихонські трубачі» у перекладі С. Забужка, доповнене автобіографічною повістю-дослідженням його доньки – О. Забужко «Код Гурніка».

За кордоном

15–16 листопада в рамках Двостороннього року культури Україна – Австрія за підтримки Міністерства закордонних справ Австрії та Українського інституту у

Відні було організовано фестиваль української культури «Український листопад». Під час події відбулися покази вистави київського андеграундного *PostPlayTeam-ry* «Місто з собою» у постановці Георга Жено (Німеччина). Вистава базується на творах учнів із Бахмута, Попасної та Миколаївки Донецької обл. та розповідає про життя у прифронтовій зоні. Діти взяли участь у постановці не лише як автори, а і як виконавці. Ще однією фестивальною подією став концерт М. Садовської.

10 листопада у Стелленбоші з успіхом пройшов III Український фестиваль, організований Українською Асоціацією в ПАР за сприяння Посольства України в ПАР. На заході виступили гості з України – ансамбль з Донецької обл. «Дивина» та цимбаліст П. Сказків.

14–17 листопада у Польщі тривав XII Фестиваль «Україна в центрі Любліна», який реалізувала Фондація духовної культури прикордоння за підтримки міської влади. Подія відбувалася під почесним патронатом президента Любліна – Кшиштофа Жука, Посольства України в Республіці Польща та Генерального консульства України в Любліні. Спеціальними гостями фестивалю стали кримські татари – представники ГО «Кримська ініціатива», які представили свою культуру та традиції. У рамках фестивалю проведено низку різнопланових заходів: традиційний конкурс знань про Україну «Ukraina terra (in)congnita» серед учнів люблінських шкіл; міську гру «Слідами багатокультурної Люблінської унії», яка ознайомила охочих і з українськими місцями міста; презентації книг від українських письменників М. Мариновича – «Митрополит Андрей Шептицький і «принцип позитивної суми» та М. Лівіна – «Рікі та дороги»; майстер-класи з гончарства, народного співу, української та кримськотатарської кухні тощо. Насичену програму запропонував проєкт *Ukrainer*: фотовиставку «Обличчя України», що презентувала географічне та етнічне розмаїття нашої країни; показ створеного за підтримки Українського культурного фонду фільму «Ukrainer. The Movie» та презентацію книжки «Ukrainer. Ukrainian Insider».

Музика В Україні

Музиканти зі США, Німеччини, Польщі, Білорусі та Китаю стали учасниками VII Міжнародного конкурсу ім. Д. Бортнянського, який 21–24 листопада приймала столиця. Подію засновано у 2010 р. благодійним фондом «ВІВАТ АРТ» за організаційної підтримки Національного комітету Міжнародної музичної ради ЮНЕСКО та за сприяння Міністерства культури України.

Понад чотири десятки виконавців віком до 35 років з Польщі, Угорщини, Білорусі, Вірменії та України взяли участь у V Міжнародному конкурсі оперних співаків ім. С. Крушельницької, який 12–20 листопада провела Львівська національна опера у співпраці з Всеукраїнською музичною спілкою. Конкурсантів оцінювало міжнародне журі, до складу якого, зокрема, увійшли: завідувач кафедри оперної академії Національної опери Варшави Беата Клатка (Польща); піаніст Ейтан Пессен (Німеччина); директор агентства «ASART» Славомір Якубек (Словаччина).

8–11 листопада у Львові відбувся VIII Міжнародний фестиваль «Відкриваємо Падеревського», основною ідеєю якого є популяризація польської культури, а

незмінним організатором – Польсько-українська фундація ім. І. Я. Падеревського. Цьогоріч фестивалні заходи також було присвячено 200-річчю з дня народження польського композитора С. Монюшка. У Львівській національній філармонії відбувся концерт «Gala Монюшко – Монюшко Невідомий», а у Палаці Потоцьких – музична подія «Львів для Монюшка і Міцкевича». Завершився форум у Львівській національній філармонії урочистим концертом «Незалежна» з нагоди Дня незалежності Польщі за участі українських та польських виконавців.

Також до 200-річчя С. Монюшка за ініціативи *Фонду Pro Musica Viva* та за фінансової підтримки Інституту А. Міцкевича (Польща) 13 листопада у Києві в Національному будинку органної та камерної музики України та 15 листопада в Харківській обласній філармонії відбулися концерти під орудою Романа Реваковича (Польща). У програмі прозвучали «Остроградські літанії» у виконанні солістів В. Туліс, М. Березовської, О. Чувпила, С. Москальчука та Ансамблю класичної музики ім. Б. Лятошинського.

Музиканти оперних театрів і солісти симфонічних оркестрів США, Німеччини, Франції, Швейцарії, Сербії, Білорусі та Вірменії стали гостями X Міжнародного фестивалю інструментальної музики «Сонячні кларнети», який 18–22 листопада пройшов у Житомирі. У рамках форуму відбулися концерти, майстер-класи, наукові конференції тощо. Також вперше було організовано конкурс юних кларнетистів, який оцінювало міжнародне журі на чолі з видатним майстром Хеном Халеві (Ізраїль). Фестиваль завершився спільним концертом квартету кларнетистів Оркестру військово-повітряних сил США в Європі з Національним президентським оркестром.

Блюзові виконавці Майкл Роуч (США), *Mike Greene band* (США – Польща), Майкл Вілер (США – Україна), *Lewis Creaven Band* (Велика Британія), *Son Of Dave* (Канада) та бенд Олексія Яровенка (Білорусь – Україна) виступили на X Київському міжнародному фестивалі блюзу *Kyiv Blues Fest*, що 8–9 листопада пройшов у столиці.

Саксофоніст Нікіта Зімін (Росія) та дует *Aliada* у складі акордеоніста Богдана Лакетича й саксофоніста Міхала Кнота (Австрія) завітали на VI Міжнародний фестиваль саксофонної музики ім. Адольфа Сакса «*Vinnytsia Adolphe Sax Festival*», який 16–17 листопада відбувся у Вінниці.

Вероніка Вінтер (сопрано) і Германн Макс (клавесин, орган) виступили з благодійним концертом «Музиканти з Бремена» (Німеччина), а Даніель Прайзнер (орган) і Томаш Слюсарчик (труба) презентували програму «Музика з Кракова» (Польща) у рамках XXIV Міжнародного фестивалю музики епохи бароко *Vachfest*, який з 11 жовтня по 13 листопада приймала Сумська обласна філармонія.

Гітарист Вольфганг Вайгель (Німеччина) став гостем Фестивалю класичної музики «Буковинський листопад 2019», який 1–8 листопада було проведено у Чернівцях.

5 листопада за підтримки Посольства Китайської Народної Республіки в Україні в Національній філармонії України відбувся концерт «Один пояс – один шлях. Музика єднає народи» у виконанні скрипальки Лао Лі та Чаншанського державного симфонічного оркестру. Організатори заходу – Державна корпорація

виконавських мистецтв провінції Хунань і ГО «Центр культури та мистецтв Китаю».

А 8 листопада на цьому ж майданчику зі спільним концертом виступили скрипалька Летиція Морено (Іспанія) та Академічний симфонічний оркестр Національної філармонії України під орудою Ніколя Краузе (Франція). Подія стала можливою за сприяння Посольства Французької Республіки в Україні та Французького Інституту в Україні.

Також завдяки Посольству Франції в Україні на запрошення *Alliance Française* піаніст-віртуоз Максим Зеккіні провів український мінітур, який 12 листопада символічно розпочався у Рівному, звідки родом його батьки. 15 листопада музикант також дав майстер-клас у Одеській національній музичній академії ім. А. Нежданової, а 17 листопада виступив із концертом у Львівській національній філармонії.

А в рамках Двостороннього року культури Австрія – Україна з 31 жовтня по 2 листопада тривало концертне турне австрійсько-українського дуету – віолончеліста Майнхарда Голлера та піаніста Ю. Кота. Музиканти виступили у Києві, Білій Церкві Київської обл., Чернігові, Ніжині та смт Ріпки Чернігівської обл. Ще однією подією, яка стала складовою Двостороннього року культури та відбулася за сприяння Австрійського культурного форуму при Посольстві Республіки Австрія в Україні, став концерт австрійського трубача-віртуоза Томаса Ганша у супроводі Національного президентського оркестру. Захід відбувся 12 листопада в Національній філармонії України.

25 листопада за підтримки Посольства Грузії в Україні у стінах Національної музичної академії України ім. П. Чайковського відбувся вечір пам'яті Гіі Канчелі (1935–2019 рр.). Під час заходу музика грузинського композитора лунала у виконанні кларнетиста Ю. Мілкіса та піаністки П. Осетинської.

Цього місяця нашу країну з гастролями відвала низка закордонних виконавців. 22 листопада скрипалька Ясуко Отані (Японія) виступила у Національній філармонії України. З 7 по 9 листопада лютнист і композитор-мінімаліст Йозеф ван Віссем (Нідерланди) відіграв концерти у Києві, Одесі та Львові. 14 листопада Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова» презентував у Львівській національній філармонії нову програму «Fylling & Баришевський», яка об'єднала норвезького диригента Юна Філінга та українського піаніста А. Баришевського. 23 листопада в Миколаївській обласній філармонії під орудою Вінстона дан Фогеля (Ізраїль – США) відбувся концерт камерного оркестру *Ars-Nova*. А 1 листопада рок-гурт *Circa Waves* (Велика Британія) презентував у Києві свій новий альбом «What's It Like Over There?» у рамках серії концертів *Selector Live* від Британської Ради.

За кордоном

2 листопада у Відні в рамках Двостороннього року культури Австрія – Україна відбувся концерт «Україна та Австрія: барокові зустрічі» у виконанні українського оркестру *Open Opera Ukraine* під керівництвом диригента І. Короля (Україна – Австрія). У програмі пролунали вокальні та інструментальні твори XVII–

XVIII ст. двох країн. Подію організували Український інститут у співпраці з Посольством України в Республіці Австрія.

8–25 листопада у Нідерландах пройшов масштабний гастрольний тур Академічного симфонічного оркестру «INSO-Львів» Львівської національної філармонії та Національної заслуженої академічної капели «Думка» під керівництвом нідерландського диригента Раймонда Янсена. Музиканти дали 19 концертів у восьми містах Королівства: Амстердамі, Роттердамі, Ейндговені, Гаазі, Гронінгені, Арнемі, Оденбоші, Апелдорні. Було представлено дві програми – «Carmina Burana» (за участі солістів з Румунії) та «Star Wars Suites». Під час концертів лунали і твори українських композиторів М. Лисенка та М. Скорика. Тур став можливим завдяки агенції *Cadenza European Art Productions*. По завершенні туру на запрошення Посольства України в Королівстві Нідерланди «INSO-Львів» також дав концерт у Гаазі в рамках 24 сесії Конференції держав-учасниць Конвенції про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення.

До 100-річчя створення Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині 28 листопада у Будапешті відбувся концерт Національної заслуженої капели бандуристів України ім. Г. Майбороди. Захід організувало Посольство України в Угорщині за підтримки Почесного консула України у м. Шіофок Золтана Хорвата.

27 та 28 листопада Посольство України в Японії, Центр Таканава та концертна асоціація *Min-On* організували в Токіо та Кіото концерти української класичної музики за участі голови мистецької асоціації «Японія – Україна», скрипальки Чіе Савади, української оперної співачки О. Степанюк, викладачок Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка – А. Іванюшенко (фортепіано) і Б. Корчинської (сопілка). Важливим аспектом концертів стала їхня просвітницька спрямованість – японська аудиторія мала змогу ознайомитися з біографіями українських композиторів: Д. Бортнянського, М. Березовського, Ф. Прокопича, В. Сильвестрова тощо. Також під час обох заходів було розгорнуто виставки Петриківського розпису української майстрині Г. Назаренко.

Репвиконовиця *alyona alyona* стала учасницею фестивалю *Iceland Airwaves*, який 6–9 листопада пройшов у Рейк'явіку (Ісландія).

Хореографічне мистецтво

В Україні

Учасники з Польщі, Північної Македонії, Грузії, Білорусії та України продемонстрували свою майстерність на V Міжнародній хореографічній асамблеї ім. Н. Скорульської, яка 8–9 листопада пройшла в Житомирі.

Театр

В Україні

Знані театральні діячі та експерти увійшли до складу міжнародного журі Всеукраїнського театрального Фестивалю-Премії «ГРА», фінал якого відбувся 30 листопада у Києві. Серед них: театральний критик і музикознавець Дітер Топп (Німеччина), який очолив журі; драматург Томас Ірмер (Німеччина); солістка та

генеральний директор Бухарестського національного театру оперети «Іон Дачіян» Б'янка Іонеску-Балло (Румунія); історик та культурний менеджер Адам Бала (Польща); драматург і перекладачка Жанна Лашкевич (Білорусь).

Два білоруські театри долучилися до XV Міжнародного театрального фестивалю жіночої творчості ім. М. Заньковецької, який з 27 жовтня по 5 листопада тривав у Ніжині. Гомельський молодіжний театр представив своє прочитання п'єси «Королева краси» М. Макдона, а Мозирський драматичний театр ім. І. Мележа – трагікомедію «Про те, до чого гірка доводить» за твором М. Дубовика.

14 і 16 листопада в Національній опері України відбулася прем'єра опери «Богема» Дж. Пуччіні, яку було реалізовано у співпраці з Посольством Італії в Україні та Італійським інститутом культури в Україні. Режисер-постановник Італо Нунціата запропонував модерне прочитання класичного твору, орієнтоване на молодого глядача. Координатором українсько-італійського проекту виступив Нікола Франко Баллоні.

17 листопада на сцені Національної опери України солісти Державного балету Берліна – Маріан Вальтер (Німеччина) та Яна Саленко (Україна – Німеччина) виконали головні партії у балеті «Лебедине озеро» П. Чайковського.

25 листопада у рамках всевітньої кампанії «16 Днів активізму проти гендерно зумовленого насильства» на Сцені 6 у Довженко-Центрі відбулася прем'єра вистави «Шрами» – спільного соціально-культурного проєкту «Дикого театру» та програми ООН «Жінки в Україні». В основі постановки – реальні історії жінок. До того ж цього року засновниця «Дикого театру» Я. Кравченко стала адвокаткою Руху ООН солідарності жінок за гендерну рівність «HeForShe».

У жовтні – листопаді у театрах Києва, Львова, Івано-Франківська, Рівного, Луцька, Вінниці, Харкова, Одеси та ін. міст країни відбулися прем'єрні покази документальної вистави «Майбутнє Європи», реалізованої в рамках міжнародного освітнього соціально-культурного проєкту для підлітків зі східної України (Донецька та Луганська області) та західної Німеччини – *The Future Of Europe*. Це спроба щирої розмови про бажання нового покоління українців та німців, в основі якої історії 15-ти підлітків з Донбасу. Робота над постановкою почалася у серпні мистецькими воркшопами в Кельні, а завершилася у Києві. Проєкт реалізовано за підтримки Українського культурного фонду.

9 та 10 листопада у столичному театрі «Золоті ворота» відбулася прем'єра вистави «MIŁOŚĆ/ ЛЮБОВ», автором ідеї, режисером та хореографом якої виступив Миколай Миколайчик (Польща).

А 7 листопада в Сєверодонецьку Луганський обласний академічний український музично-драматичний театр презентував прем'єру вистави «Кармен» за п'єсою польського драматурга Єжи Сітажа і литовця Лінаса Маріюса Зайкаускаса, який, власне, став режисером-постановником спектаклю. Над сценографією та костюмами працювала Маргарита Місюкова (Литва).

Своєю чергою Раду Гілаш (Румунія) поставив разом із Сумським обласним академічним театром драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна воєнну драму «На зламі душ наших...» за твором Д. Дінева «Шкіра і Небо». При цьому румунський митець розробив також сценографію та музичне оформлення вистави. Прем'єра відбулася 3 листопада.

На початку листопада «СхідOPERA» у партнерстві з бельгійським продюсером Патріком Лебо представили у Харкові нову постановку «Лебедине озеро. Water Fantasy» на музику П. Чайковського. Головні партії виконали – з. а. України О. Шевцова, Д. Панченко, М. Джура й А. Чечіна. За задумом французького балетмейстера Йогана Нуса дія вистави відбувається просто на воді. З цією незвичною постановкою трупа вирушила на гастролі до Бельгії. 20 листопада її показали в Антверпені, а 24 – в Брюсселі.

9 листопада *Міжнародний оперний форум Open to Progress* вперше зібрав у Одесі фахівців оперної галузі з Німеччини, Австрії, Швейцарії, Італії, Греції, Естонії, Білорусі, Ізраїлю, Польщі та України. Спеціальний гість форуму – директор мережі *Opera Europa* Ніколас Пейн. Ініціатором події, підтриманої Українським культурним фондом, стала незалежна платформа *Open Opera Ukraine* у партнерстві з Фондом Одеської Національної опери. Головна тема заходу – нинішні реалії та майбутнє оперного жанру в Україні. Серед піднятих учасниками питань – європейський контекст та ідентичність української оперної індустрії; а також важливість активної взаємодії з мережею *Opera Europa*.

За кордоном

Команда Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка здобула одразу чотири нагороди на VIII Міжнародній театральній премії Академії драми Китаю («Акт Авард») за постановку п'єси В. Шекспіра «Коріолан». Українці отримали відзнаки в номінаціях: «Найкраща вистава» (Д. Богомазов), «Найкращий актор» (Д. Рибалевский), «Найкращий актор другого плану» (О. Богданович) і «Найкращий дебют» (О. Рудинський). Церемонія нагородження відбулася 5 листопада у Центральній академії драми Китаю в Циндао.

Своєю чергою 15 листопада на *Міжнародному театральному фестивалі Debiut – 2019* у Сакартвелло (Грузія) постановку «Триптих» за творами Лесі Українки луцького Театру-студії «Гармидер» було відзначено за найкращий акторський ансамбль.

4 листопада Херсонський обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Куліша представив свою виставу «Межа або У контейнері» за п'єсою К. Кеяну на Міжнародному театральному фестивалі студій і нових форм у Пітешті (Румунія). Постановку здійснив у 2017 р. румунський режисер Радун Гілаш.

1 листопада у Загребі (Хорватія) відбулася прем'єра імерсивної вистави «Час», яку українська театральна команда *U!ZAHVATI* разом із місцевим театром *ZKM-Theatre* адаптували для хорватської аудиторії.

Колектив Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру побував з гастрольями у Молдові та Білорусі. 8 і 9 листопада у Кишиневі українці показали вистави «Диваки» за О. Купріним та «Суто сімейна справа» за твором Р. Куні. Натомість до білоруських Вітебська (18 листопада) та Бреста (20 листопада) театр привіз постановку «Лавка» за п'єсою О. Гельмана.

Кіно

В Україні

З 28 листопада по 1 грудня у столичному Будинку кіно тривав XXVI Міжнародний фестиваль анімаційних фільмів «КРОК – 2019: у рідній гавані», до конкурсної програми якого увійшли стрічки з 26-ти країн: Великої Британії, Німеччини, Данії, Бельгії, Нідерландів, Фінляндії, Естонії, Угорщини, Словаччини, Сербії, Греції, Південної Кореї тощо. Перемогу в Міжнародному конкурсі здобув фільм «Незабутнє» Брюно Колле (Франція). Цьогоріч спеціальними гостями форуму стали видатний режисер та художник, володар премій «Оскар», «Сезар», «ВАФТА» – Міхаель Дюдок де Віт (Нідерланди – Велика Британія) та режисер українського походження І. Ковальов (США). Партнери події – Французький Інститут в Україні та компанія *NETFLIX* (США).

14–20 листопада у Києві в кінотеатрі «Жовтень» відбулися Дні Вишеградського кіно, на яких було представлено сучасний кінематограф країн Вишеградської групи: Польщі, Чехії, Угорщини і Словаччини. У програмі 14 стрічок, серед яких одразу три претенденти на «Оскара» у 2020 році: «Нехай буде світло» М. Шкопи – від Словаччини; «Тіло Христове» Я. Комаси – від Польщі; копродукційний фільм Чехії, Словаччини та України «Розфарбований птах» В. Маргоула – від Чехії. Програмну добірку створено за сприяння Польського інституту кіно, Словацького інституту кінематографії, Чеського кіноцентру та Угорського національного кінофонду. Проєкт співфінансується урядами Чехії, Угорщини, Польщі та Словаччини через Вишеградські гранти від Міжнародного Вишеградського фонду.

З листопада в Одесі відбувся I Міжнародний франко-український фестиваль короткого метру «Міст», на якому було представлено роботи молодих українських та французьких режисерів. Захід відбувся за підтримки Посольства Франції в Україні, Французького Інституту в Україні, *Alliance Française Odesa* та Департаменту культури та туризму Одеської міської ради.

В Україні було організовано низку фестивалів, які презентували кінематограф окремих країн. 28 листопада – 4 грудня Британська Рада в Україні разом із кінокомпанією «Артхаус Трафік» провела в Києві XIX Фестиваль «Нове британське кіно». Фільмом-відкриттям форуму стала копродукційна історична драма про Голодомор 1932–1933 рр. «Ціна правди» (Україна – Польща – Велика Британія), яку представили режисерка Агнешка Голланд (Польща) та виконавець головної ролі – Джеймс Нортон (Велика Британія). Загалом у програмі було представлено шість стрічок – призери Канн, фаворити британських премій та фестивальні хіти. 22–27 листопада показами у столичному кінотеатрі «Жовтень» розпочався XV Фестиваль грузинського кіно в Україні. Цьогорічний форум присвячено героям битви у Шіндісі та грузинському композиторові Гії Канчелі. Тимчасом добірку найкращих німецьких прем'єр і кінофестивальних хітів за минулий рік змогли переглянути у Чернівцях, Львові, Одесі, Маріуполі, Дніпрі та Харкові у рамках XXV Фестивалю «Нове німецьке кіно». Захід традиційно проводить Гете-Інститут спільно з кінодистрибутором «Артхаус Трафік». А 13 листопада в рамках «Циклу вечорів іспаномовного кіно» від Посольства Мексики в Україні у столичному Будинку кіно відбувся показ стрічки «Доброго ранку, Рамоне» Хосе Раміреса Суареса.

15 листопада володар премії «Оскар» Євген Мамут (Україна – США) та режисери картини – Г. Кувівчак-Сахно і С. Сукненко представили у столиці стрічку-дослідження про внесок українців у розвиток «фабрики мрій» та американського кіномистецтва – «З України до Голлівуду».

21 листопада в рамках відзначення 6-ї річниці Революції Гідності британський режисер Філ Стронгмен презентував у столиці свій документальний фільм «Kyiv Unbroken/Київ незламний», який розповідає про вплив Майдану на художників, фотографів, скульпторів, музикантів, кінооператорів та на Східну Європу загалом.

12 листопада в Києві російський режисер українського походження Віталій Манський представив документальну стрічку «Свідки Путіна».

7 листопада в українській прокат вийшла молодіжна комедія М. Латика «Халепа на 5 Vaksiv», створена з ініціативи *BBC Media Action* та за фінансової підтримки Уряду Великої Британії та Державного агентства України з питань кіно.

За кордоном

Український кінематограф успішно заявив про себе на численних міжнародних кінофорумах. Зокрема антиутопія «Атлантида» В. Васяновича здобула нагороди одразу трьох кінофорумів: спеціальний приз журі на XXXII Міжнародному кінофестивалі в Токіо (Японія, 28 жовтня – 5 листопада); нагороду за операторську роботу XVI Фестивалю європейського кіно в Севільї (Іспанія, 8–16 листопада); Гранпрі XXVI Мінського міжнародного кінофестивалю «Лістапад» (Білорусь, 1–8 листопада). Також у Мінську фільм «Мої думки тихі» А. Лукіча було відзначено дипломом «за творче дослідження нових способів розповісти про свою країну». Ця ж стрічка змагалася у повнометражному конкурсі *XXIX FilmFestival Cottbus* (Німеччина, 5–10 листопада). Анімація «Кохання» М. Лиськова отримала відзнаки трьох форумів: приз за найкращу анімаційну техніку на кінофестивалі *Lanterna Mágica – Festival Internacional de Animação* (Бразилія, 19–21 листопада); нагороду в номінації «Вибір журі» на Пекінському міжнародному кінофестивалі *Feinaki Beijing Animation Week* (Китай, 12–17 листопада); головний приз анімаційного конкурсу кінофестивалю *PÖFF Shorts* у Таллінні (Естонія, 15 листопада – 1 грудня). Крім того, на XXIII Талліннському міжнародному кінофестивалі «Темні ночі», складовою якого є *PÖFF Shorts* (Естонія), також взяли участь стрічки: «Різдвяні історії» Ф. Сотниченка і В. Сочивець, «Знебарвлена» М. Степанської, «Штангіст» Д. Сухолиткого-Собчука, «Вічність» А. Соболевської, «Атлантида» В. Васяновича, австралійсько-українська копродукція «Сім'я» Дж. Стівенса, фільм спільного виробництва Литви, Латвії та України «Невидима» режисера І. Йонінаса тощо. Ізраїльсько-українська картина «Нікого» В. і Л. Прудкіних стала найкращою у категорії «Іншомовний фільм» на фестивалі *East Europe International Film Festival* у Варшаві (Польща), який є частиною загальноєвропейського форуму – *Fusion International Film Festivals* (Велика Британія). Своєю чергою фільм «Слуга народу 2» отримав приз у номінації «Найкращий фільм іноземного виробництва» на фестивалі *2nd Pioneer Art Film Festival* у Чунціні (Китай). Стрічка спільного виробництва України, Естонії та Білорусі «Моя бабуся з Марса» О. Міхалковича відкрила фестиваль *Eastern Neighbours Film Festival* у Гаазі

(Нідерланди, 6–10 листопада). На цьому ж фестивалі було представлено стрічки «Вулкан» Р. Бондарчука та «Історія Зимового саду» С. Мозгового. За підтримки Українського інституту у Швеції та у співпраці з Посольством України у Королівстві Швеція три українські стрічки взяли участь у Міжнародному фестивалі анімаційного кіно «REX» (31 жовтня – 3 листопада): «Поки не стане чорним» А. Фалілеєвої, «The Cord» О. Бубнова та «Кохання» М. Лиськова. Фентезі «Тільки Диво» О. Каретник отримав спеціальний приз журі XV Міжнародного кінофестивалю фільмів для дітей та юнацтва «Ролан» у Єревані (Вірменія, 5–9 листопада). А стрічка Н. Алієва «Додому» увійшла у лонгліст американської кінопремії «Золотий глобус» у категорії «Найкращий іншомовний фільм».

Український кінематограф було представлено на кіноринку *American Film Market*, який пройшов 6–13 листопада у США. В рамках форуму діяв Український стенд, організований компанією *Film.ua Distribution* за фінансування Українського культурного фонду. Спеціально до заходу створено каталог найкращих проєктів українського кіно. Хедлайнерами Українського майданчика стали стрічки «Захар Беркут» А. Сеїтаблаєва та Дж. Вінна, «Фокстер і Макс» А. Матешка та «Мавка: Лісова пісня» О. Рубан. Загалом під час американського кіноринку було представлено сім фільмів та проведено майже 200 зустрічей з покупцями. Основні з них – з країн Східної Європи, Німеччини, Великої Британії, Італії, Іспанії, Франції, Японії, Південної Кореї, Туреччини та Китаю.

Українська делегація вперше взяла участь у *XXXII Міжнародному фестивалі документального кіно IDFA* в Амстердамі (Нідерланди, 20 листопада – 1 грудня), який називають «документальними Каннами». Гасло вітчизняних документалістів на форумі – «Ukraine: Here We Go!». У рамках українського шоукейсу було представлено чотири проєкти: «Поміж двох війн» А. Горлової, «Крихка пам'ять» І. Іванька, «Експедиція 49» А. Коваленко та «Фрагменти льоду» М. Стоянової. Також на *IDFA* було презентовано «Сіль з Боневілля» С. Мозгового, «Лимани» С. Лисенка, «Свідчення Флоріана» О. Радинського та інші проєкти. Крім того, п'ять українських режисерів потрапили до *IDFA Academy*. Участь нашої делегації у форумі спільно організували *Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA*, Держкіно та Український інститут.

23–24 листопада в Цюриху тривав I Фестиваль українського кіно у Швейцарії «Світанок». У програмі актуальні стрічки різних видів і жанрів. Серед них: «Плем'я» М. Слабошпицького, «Чужа молитва» А. Сеїтаблаєва, «Коли падають дерева» М. Нікітюк, «Дике поле» Я. Лодигіна тощо. У рамках демонстрації картин «Війна химер» А. та М. Старожицьких і «Етапом через пів Землі» А. Цигими, А. Карякіної та Н. Гуменюк було проведено відкриті дискусії за участі режисерів, Надзвичайного та Повноважного Посла України в Швейцарії А. Рибченка, колишнього в'язня Кремля О. Кольченка та українських активістів. Також під час фестивалю відбулися майстер-класи з народних ремесел і концерт української музики. Форум організовано Посольством України в Швейцарії та Українським товариством Центральної та Східної Швейцарії.

28 листопада – 1 грудня у Стокгольмі за ініціативи та під егідою Українського інституту в Швеції відбувся V Скандинавський фестиваль українського кіно. У програмі: «Іловайськ 2014. Батальйон „Донбас”» І. Тимченка; «Заборонений»

Р. Бровка, «Фокстер і Макс» А. Матешка, «Ціна правди» А. Голланд, «Гуцулка Ксеня» О. Дем'яненко.

22–24 листопада у Гельсінкі вчетверте пройшли Дні українського кіно, організовані Товариством українців у Фінляндії за сприяння Держкіно України та Посольства України у Фінляндії. Презентації стрічок відбулися за участі причетних до їхнього створення митців. Зокрема американська сценаристка українського походження Андреа Халупа представила драму «Ціна правди» (реж. А. Голланд); акторка Р. Хазіпова – істерн «Дике поле» (реж. Я. Лодигін); режисерка О. Дем'яненко свій мюзикл «Гуцулка Ксеня». Також у межах фестивалю відбулася дискусія «Жінки у культурі: виклики та досягнення» за участі українських гостей фестивалю та фінської письменниці Софі Оксанен.

За підтримки Посольства України в Чехії і громадської організації «Рута» з 12 по 18 листопада проходив кінофестиваль III Тиждень українського кіно, який охопив Прагу, Брно та Оломоуць. Глядачі мали змогу ознайомитися з найновішими українськими стрічками, серед яких: «Атлантида» В. Васяновича, «Додому» Н. Алієва, «Ціна правди» А. Голланд, «Будинок „Слово”» І. Висневського, «Міа Донна» П. Острікова та ін. Також цього року до програми вперше потрапили короткометражні фільми.

28 листопада – 1 грудня за спільної ініціативи Генерального консульства України у Стамбулі (Туреччина) та Асоціації «Сприяння розвитку кінематографа в Україні – дивись українське!» у Стамбулі вперше пройшли Дні українського кіно. У фестивалній програмі демонструвалися як сучасні українські стрічки, так і кінокласика.

Дні українського кіно також пройшли у Бухаресті (Румунія, 4–6 листопада) та Кишиневі (Молдова, 5–7 листопада). У Румунії кінофестиваль організували: ГО «Європейська кінофондація» за підтримки Держкіно, Посольства України в Румунії, Союзу українців Румунії та кінотеатру *Cinema Muzeul Țăranului*. А у Молдові – Асоціація української молоді Молдови «Злагода» за фінансової підтримки Посольства України в Молдові та Міністерства культури Молдови.

Візуальні мистецтва

В Україні

28 листопада у Львові ректора Варшавської академії мистецтв, художника та скульптора Адама Мияка (Польща) було відзначено титулом *Doctor Honoris Causa* Львівської національної академії мистецтв. Урочистості розпочалися презентацією персональної виставки польського митця.

З 22 жовтня по 7 листопада до 70-ї річниці проголошення Китайської Народної Республіки за сприяння Посольства КНР в Україні в Національній академії мистецтв України тривала виставка китайського екслібриса. Експонувалися роботи понад 30-ти китайських та українських художників.

У листопаді завершився четвертий цикл мистецьких резиденцій *SWAP UK/Ukraine* від Британської Ради (Велика Британія). У рамках проекту у серпні – жовтні українські митці Є. Нікіфоров, О. Кадзевич, Т. Ковач і кураторка А. Хлестова переймали досвід провідних інституцій сучасного мистецтва у Шотландії під кураторством команди *Hospitalfield*. А у вересні – листопаді британські

митці Джоселін Мак-Грегор, Манца Басц, Алісія Фарнан, Кетрін Лозінг, Роббі Колмен, Джо Годжес і Лореаль Приштай досліджували культурний ландшафт нашої країни у співпраці з мистецькими інституціями Харкова, Одеси, Львова та Дніпра.

З 22 листопада по 8 грудня у Музейно-виставковому центрі «Музей історії міста Києва» проходить виставка «Made in Chernobyl», на якій представлено роботи художників – учасників першої у світі артрезиденції у зоні відчуження, що відбулася 24–27 жовтня. До проєкту, зокрема, долучилися Майк Ренард (США), Петер Лаглер (Австрія), Паріде Ді Стефано (Італія), Сергій Савченко (Польща), Катерина Бурліна, Едік Бельський (Словенія), Баграт Аразян (Вірменія).

За кордоном

14–21 листопада у Льєжі в музеї *Le Grand Curtius Liege* за підтримки Посольства України в Королівстві Бельгія відбулася виставка робіт Р. Мініна «Le temps pour jeter les pierres».

15 листопада у Музеї сучасного мистецтва Боготи (Колумбія) розпочалася виставка міжнародного колективу митців *FOOD OF WAR* за участі української художниці *ZINAÏDA*. Експозиція є спробою творчого дослідження історії міжнародних конфліктів та роль їжі в суспільстві.

З 28 листопада до 22 грудня в Подгориці діє виставка українського художника О. Удри «Класика майбутнього», організована Асоціацією з розвитку міжнародних відносин *ADRUM* за підтримки Посольства України в Чорногорії.

16 листопада до 30-річчя падіння Берлінської стіни та розпаду Радянського Союзу у Державній художній галереї Баден-Бадена (Німеччина) стартувала виставка харківського фотохудожника «The Space Between Us». Куратор – Луїза Хіз.

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

14 листопада у Львові на площі Ринок було відкрито Чорну кам'яницю, відреставровану коштом Посольського фонду США зі збереження культурної спадщини. Ремонтні роботи історико-архітектурної пам'ятки XVI ст. розпочалися у 2016 р. Завдяки гранту Львівський історичний музей, який знаходиться у будівлі, здійснив комплексний ремонт споруди, облаштував у внутрішньому дворіку лапідарій, провів археологічні розкопки, завдяки чому було знайдено фундамент готичного Львова.

Національний музей історії України та Музей Яншао (Китай) організували спільний освітній проєкт «Шлях розписного посуду: ранні контакти до появи Шовкового шляху», який тривав з 29 жовтня по 11 листопада. Відвідувачі мали змогу ознайомитися із точними копіями керамічного посуду археологічної культури Яншао та порівняти їхні розписи з орнаментикою трипільської культури. Відкриття заходу відвідали урядовці міського округу Саньменься з КНР.

З 15 листопада по 15 грудня в київській галереї «Set» проходить виставка «Ритм кольору», присвячена французькій художниці українського походження Соні Делоне. Експозицію організовано кураторкою К. Тейлор за підтримки Французького Інституту в Україні та Посольства Франції в Україні.

За кордоном

З 1 листопада у віденському палаці-музеї Бельведер запрацював україномовний аудіогід. Проект реалізовано Українським інститутом у співпраці з Посольством України в Австрії.

Також аудіогід українською мовою з'явився у музеї-палаці Топкапи у Стамбулі (Туреччина), де колись жила дружина султана Роксолана. Це вже другий об'єкт у місті, який «заговорив» українською.

Література

В Україні

Польський інститут у Києві вручив цьогорічну літературну премію ім. Дж. Конрада-Коженювського українському письменнику А. Чеху. Нагородою відзначають молодих українських авторів за послідовність у реалізації творчого шляху, ламання стереотипів та універсальність послання.

Видавництва «Астролябія», «Навчальна книга – Богдан» та «Видавництво Анетти Антоненко» отримали фінансову підтримку обсягом 150 тис. євро у рамках конкурсу «Художній переклад» від програми Європейського Союзу «Креативна Європа». Кошти буде спрямовано на переклад, видання та промоцію збірок творів європейської літератури в Україні впродовж 2020–2021 рр.

За кордоном

Цього року Україна стала фокусною країною Віденського книжкового ярмарку – *Buch Wien 2019*, який 6–10 листопада пройшов у Австрії. Під час форуму було розгорнуто Український національний стенд, оформлений дизайнером О. Сорокіним у стилістиці графіки Г. Нарбута. На українському майданчику було представлено книги 5-ти вітчизняних видавництв, проведено читання та презентації Ю. Андруховича, А. Куркова, Т. Малярчук, О. Чупи та ін.

А на Монреальському книжковому салоні (Квебек, Канада), який проходив 20–25 листопада, Україну було вперше представлено з Національним стендом у статусі країни-гостя. Вивчати ринок та налагоджувати ділові контакти приїхали представники шести українських видавництв та компанія *TaleAR*, яка спеціалізується на дитячих книгах із доповненою реальністю. Сучасну українську літературу на форумі репрезентували письменники С. Жадан і А. Курков. Участь нашої країни у Монреальському салоні стала можливою за фінансової підтримки Посольства України в Канаді, Українського інституту книги, Українського національного об'єднання (Монреаль) та Монреальської літстудії.

Бібліотеки

В Україні

Гете-Інститут в Україні та Літературний будинок у Берліні (Німеччина) організували у Науково-технічній бібліотеці «Київського політехнічного інституту ім. І. Сікорського» документальну виставку «Між фронтами. Гравець у бісер Герман Гессе», яка проходить з 27 листопада по 11 грудня. Захід відкрив перформанс «Гессе. Притчі» від *Sed Contra Ensemble* та Театру на Печерську.

Релігія

За кордоном

8 листопада Патріархат Олександрії та всієї Африки офіційно повідомив про визнання Патріаршого і Синодального Томосу Вселенського Патріархату про автокефалію Православної церкви України. Олександрійський Патріарх Феодор II надіслав Предстоятелю ПЦУ Епіфанію листа, яким висловив братню підтримку.

11 листопада Патріарх УГКЦ Святослав під час візиту до Австрії зустрівся з міністром закордонних справ цієї країни Александром Шаленбергом та з депутатами Християнсько-демократичної партії австрійського парламенту.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК

відділу НАУІ Інформцентру

з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,36. Б/т. Зам. 123. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12